

ném svou příslušnost sám od sebe na základě údajů, jež jsou obsaženy v žalobě (§ 41 odstavec první a druhý j. n. a § 50 odst. 1 a 2 uh. civ. ř.). Ve státě Československém platí v důsledku čl. 2. zákona ze dne 28. října 1918 č. 11 sb. z. a n. dvojitá procesní právo, ale nikoliv obojí v celé státní oblasti, nýbrž každé ve své části jinak jednotného a nedílného státního celku (§ 3 ústavní listiny ze dne 29. února 1920, čís. 121 sb. z. a n.). Platí tudíž v historických zemích procesní zákony převzaté z Rakouska, kdežto na Slovensku a v Podkarpatské Rusi platí procesní zákony převzaté z práva uherského. Ustanovuje-li zákon ze dne 1. dubna 1921, čís. 161 sb. z. a n. (nyní zákon ze dne 8. června 1923, čís. 123 sb. z. a n.) ve čl. III. čís. 3 a čl. VII. čís. 2 písm. i), že t u z e m s k e m ve smyslu civilních řádů soudních jest území Československé republiky, v e k t e r é m t y t o z á k o n y p l a t í, nesluší tomu rozuměti tak, že by oboje právo platilo v celé oblasti státu, nýbrž tak, jak bylo řečeno. Každé z obou procesních práv platí ve svém obvodu výlučně a každý z obou soudů, mezi nimiž spor o příslušnost vzešel, vázán jest procesním právem pro něj platným. S tohoto hlediska mají pravdu oba soudy, jak zemský civilní soud v Praze, tak sedrie v Prešově, že místně příslušny nejsou. Následkem toho nelze rozhodnouti, že by ten neb onen soud podle platných zákonných předpisů o příslušnosti byl pro daný spor místně příslušným. Chybí tu tedy zákonné předpoklady pro místní příslušnost tuzemského soudu pro spor, který však tuzemským soudům k rozhodnutí jest přikázán, a nezbylo tudíž než použití §u 52 uh. civ. ř. (§u 28 j. n.). Protože pak podle §u 2 uh. civ. ř. (§ 1 h) má na mysli jen prozatímní výživné), byl by pro tuto žalobu i na Slovensku a v Podkarpatské Rusi v ě c n ě příslušným sborový soud a protože podle §u 53 odstavec první uh. civ. ř. může býti soud místně příslušný určen Nejvyšším soudem bez návrhu strany i v řízení sporném, byla ustanovena sedrie v Prešově.

Čís. 4918.

Pojišťovací smlouva.

Jde o dvě různá pojištění, pojištěna-li proti ohni nemovitost a svršky v ní se nalézající. Lhostejno, že škodlivou událostí byla postižena zároveň nemovitost i svršky a že škoda byla pro oba pojištěné předměty současně a týmž protokolem zjištěna.

Mohla-li pojišťovna odmítnouti vyplacení náhrady škody, když pojištěný při vyšetřování škody křivým, překrouceným udáním se snažil, by sobě zjednal prospěch na škodu pojišťovny, nevztahuje se toto právo na pojištění nemovitosti, učiněno-li nesprávné udání jen ohledně movitostí.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1925, R II 98/25.)

Manželé František a Anna R-ovi pojistili u žalované pojišťovny týž den dvěma pojišťovacími smlouvami jednak nemovitost, jednak hospodářské stroje na téže nemovitosti. Dle §u 39 písm. g) pojišťovacích stanov, na které žalobci přistoupili, mohla žalovaná pojišťovna náhradu škody odmítnouti, když »pojištěný při vyšetřování škody křivým, pře-

krouceným udáním, nebo jiným nepoctivým způsobem se snažil, aby sobě zjednal prospěch na škodu pojišťovny«. Nemovitost i se zařízením napotom shořela. Pravoplatným trestním rozsudkem byl František R. uznán vinným zločinem podvodu dle §§ 197, 200, 203 tr. zák., ježto lstivě předstíral komisi, požár vyšetřující, že mu shořely stroje, pojištěné na 18.000 Kč, ač jich neměl, v úmyslu, by uvedl pojišťovnu v omyl, jímž měla utrpěti škodu na svém majetku. Žalobu o zaplacení pojistné náhrady za nemovitost procesní soud první stolice zamítl.

Důvody: Vzhledem k odsouzení Františka R.-a nastal případ Šu 39 lit. g) stanov strany žalované, dle něhož byla pojišťovna oprávněna, náhradu škody odmítnouti, a to nejen ohledně svršků, pro co byl žalobce trestně odsouzen, nýbrž i ohledně požární škody budov, poněvadž rozdělení smlouvy pojišťovací na dvě pojistky (ohledně budov a ohledně svršků) má pouze význam formální, manipulační, neboť svršky byly pojištěny v téže stodole (kolně), škodlivá událost je pro oba pojištěné předměty táž, a účelem a smyslem ustanovení stanov jest, by se předešlo spekulativním požárům, anebo zlomyslnému poškozování pojišťoven. Ohledně žalobkyně Anny R.-ové jest prokázáno, že zástupci žalované pojišťovny, škodu vyšetřujícímu, udala, že ohledně hospodářských strojů ničeho vypovídati nebude, a že takto odepřela vyšetřujícímu komisaři vysvětlivky, jež tento uznal za potřebné k vyměření náhrady škody, takže u ní je dán důvod rovněž k odepření náhrady škody dle Šu 39 písm. h) stanov strany žalované. Žalobkyně ostatně i tím, že vyšetřujícího komisaře odkázala, pokud se jednalo o stroje, na svého manžela, dala tomuto zmocnění k označení škody a potřebných údajů, je tedy spoluzodpovědná za křivé udání svého splnomocněného manžela, případy v Šu 32 odst. 3 potažmo 38 zákona ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák., o smlouvě pojišťovací, za daného stavu věci tu nejsou, pročež bylo žalobu jako neodůvodněnou zamítnouti. **O d v o l a c í** s o u d zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci, ji znovu projednal a rozhodl. **Důvody:** Vytýkají-li odvolatelé napadenému rozsudku, že si sám odporuje, když nejprve zjišťuje, že se jedná o dvě pojišťovací smlouvy, a pak mluví o rozdělení jedné pojistky na dvě, činí tak právem. Že se jedná o dvě různé pojistky, vysvětluje netoliko z toho, že každá z nich nese jiné číslo, plyne ale také z toho, že každá z nich jest uzavřena na jinou dobu, a to pojistka č. 1,002.267 na dobu od 31. května 1923 do 31. května 1933, pojistka č. 1,002.266 na dobu od 31. května 1923 do 10. října 1933. Uvádí-li tedy první soud, že obě pojišťovací smlouvy byly uzavřeny na dobu od 31. května 1923 do 31. května 1933, jest to nesprávné. Že se jedná o dvě různé, třebas téhož dne vystavené, a tedy zcela samostatné pojistky, tomu nasvědčuje také ta okolnost, že pojistné premie jsou různé a že smluvní strany byly oprávněny každou z nich samostatně a jednu od druhé nezávisle zrušiti. Jedná-li se tedy o dvě různé a samostatné pojistky, jest okolnost, že škodlivá událost je pro oba pojištěné předměty táž a že škoda byla pro oba současně a tímž protokolem zjištěna, právně bezvýznamnou. Právně bezvýznamnou jest také to, co žalobce udával vyšetřujícímu komisaři ohledně předmětů pojištěných na pojistku č. 1,002.267 a jak se zachovala žalobkyně vůči vyšetřujícímu ko-

misai, vždyť se nárok na náhradu škody o tuto pojistku neopírá. Uplatňuje se náhrada z pojišťovací smlouvy č. 1,002.266 za shořelou stodolu s řezárnou a ohledně této žalovaná sama ani netvrdí, že se zachovali žalobci způsobem. Šu 39 písm. g) a h) stanov, takže jim pojišťovací náhradu odeprítí byla oprávněna.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

S právním názorem odvolacího soudu dlužno souhlasiti. Zcela právem klade odvolací soud důraz na to, že jde o dvě různé, samostatné pojistky a že nezáleží na tom, že škodlivou událostí byly postiženy zároveň jak nemovitost, tak i zvlášť pojištěné movitosti a že také škoda byla pro oba pojištěné předměty současně a týmž protokolem zjištěna. Arciž jest výrazu »pojistky« rozuměti jako »smlouvy pojišťovací«, neboť i v jedné pojistce (listině) lze uzavřítí více pojišťovacích úmluv, a pak by na počtu pojistek o sobě nezáleželo. Všeobecné pojišťovací podmínky pro pojištění proti požáru rozlišují zřejmě mezi nemovitostmi a movitostmi jako různými předměty pojištění a obsahují ohledně nich různá ustanovení, jakž plyne z §§ 29, 30 a 31 stanov, a zvlášť dlužno připomenouti ustanovení Šu 44 těchto podmínek, jež se týká vinkulace pojištění při pojištěných budovách ve prospěch hypotekárních věřitelů. Veřejný zájem na znovuzřízení vyhořelé budovy vynutil si zvláštní ochranu hypotekárních věřitelů jak ustanovením dvorského dekretu ze dne 18. července 1828, čís. 2354 sb. z. s., tak i judikátem býv. víd. nejv. soudu čís. 162, kterým bylo vysloveno, že se právo zástavní k nemovitostem vztahuje i na pojištěnou náhradu z požáru, oproti náhradě za movitosti požárem zničené neb poškozené. Tento zásadní rozdíl v předmětu pojištění, vyjádřený ve dvou samostatných pojišťovacích úmluvách při různé době trvání a rozdílných premiích nemůže býti setřen okolností, že případ pojištění nastal z jedné a téže škodlivé události, tím méně pak, že byl v obou případech předmětem současného vyšetřování komisařem pojišťovny. I z protokolu o tomto vyšetřování plyne, že škoda byla vyšetřována a zjišťována ohledně každého pojištěného předmětu zvlášť, čímž je samostatnost obou pojišťovacích nároků nepochybně zřejmá. Také neodporuje nikterak spisům důvod napadeného usnesení, že ohledně stodoly s řezárnou žalovaná sama ani netvrdí, že se žalobci zachovali způsobem v Šu 39 písm. g) a h) stanov. Udání žalobce ohledně movitostí nelze smísiti s jeho udáním ohledně stodoly, neboť ohledně této se žalobce František R. nedopustil nepoctivého překrucování a nelze proto spravedlivě nahlédnouti, proč by měl býti trestán ještě také ztrátou odškodného za stodolu, na které má vedle hypotekárních věřitelů ostatně jen nárok relativní. Pojišťovací morálka, na kterou rekurentka poukazuje, je dostatečně chráněna odsouzením žalobce Františka R-a pro zločin podvodu a netřeba proto v její prospěch vykládati doložku Šu 39 písm. g) stanov přísněji, než jak je přípustno podle jejího znění (viz k tomu také rozh. býv. víd. soudu ze dne 22. dubna 1880, čís. 7950 sb. Gl. U.). Pokud se týče žalobnice Anny R-ové, nemůže její jednání (§ 39 lit. h) stanov) posuzováno

býti přísněji než jednání jejího manžela a neplatí tudíž důvod odepření výplaty ani ohledně ní, aniž by bylo zapotřebí zabývat se dále s podmínkami použití Šu 32 poj. zák., odstavec třetí.

Čís. 4919.

Prozatimní opatření povolením odděleného bydlení provede se proti manželi, jenž má dosud společný byt opustiti, podle ustanovení Šu 349 ex. ř.

O útratách exekučního provedení prozatimního opatření platí všeobecné předpisy o útratách exekučního řízení.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1925, R II 99/25.)

Žádosti manželky, by jí byla na základě prozatimního opatření povolena exekuce vnuceným vyklizením manžela ze společného bytu, bylo soudem první stolice vyhověno, rekursní soud exekuční návrh zamítl.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu a přikl. vymáhající věřitelce útraty dovolacího rekursu.

Důvody:

Právoplatným prozatimním opatřením ze dne 27. listopadu 1924 povoleno bylo žalobkyni po dobu jejího sporu s manželem o rozvod podle Šu 382 čís. 8 ex. ř. oddělené bydliště a bylo žalovanému nařízeno, by společný byt opustil. Toto prozatimní opatření jest soudním usnesením a titulem exekučním po rozumu Šu 1 čís. 1 ex. ř. V usnesení tom nebyla ovšem určena lhůta, do které žalovaný měl společný byt opustiti (§ 7 ex. ř.), ale z tohoto důvodu povinná strana povolení exekuce nenapadla, takže ve skutečnosti pravomocí usnesení nastala také jeho vykonatelnost. Účelem shora uvedeného prozatimního opatření bylo, poskytnouti ohrožené straně bydliště oddělené od strany ohrožující a znemožniti této vstup do bytu strany ohrožené. Když tedy žalovaný přes právoplatný soudní příkaz dobrovolně společného bytu neopustil, bylo právem podle návrhu žalobkyně povoleno jeho vnucené vyklizení ze společného bytu a byla právem exekuce provedena také odstraněním jeho svršků. Nelze souhlasiti s názorem rekursního soudu, že prý prozatimní opatření týkalo se pouze osoby žalovaného a nikoli jeho svršků a že odstranění osoby žalovaného ze společného bytu mohlo by býti provedeno jen podle předpisů §§ 354 a 402 ex. ř. Má-li býti vynuceno oddělené bydliště manželů, nelze toto vynucení provésti jinak, než že onen manžel, který má opustiti společný byt a který tak neučiní dobrovolně, bude vyklizen z bytu podle Šu 349 ex. ř. i se svými svršky. Jinak by mu byl zavdáván podnět, aby k vůli užívání svých svršků vždy znova do společného bytu se vracel, čemuž prozatimním opatřením právě mělo býti zabráněno. Kdyby se prozatimní opatření týkalo jen osoby žalovaného, jak rekursní soud míní, nebylo by lze ani posouditi, které jeho svršky jako pro něho k oddělenému bydlišti nutné, mimo oděv, jež má na sobě, bylo by spolu vykliditi. Exekuční prostředek Šu 354 ex. ř. nejen na tento případ se ne-